Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 216. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го ЛИСТОПАДА 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, NOVEMBER 9, 1976 No. 216. VOL. LXXXIII

В Ню Йорку успішно відбувся Інавґураційний Концерт УМФ

Ню Йорк (ЛВ). — Дбайливо підготований урочистий інавґураційний концерт ново створеної Української Музичної Фундації, Інк., з великим успіхом відбувся тут в Тавн Голл минулої суботи, презентуючи кільком сотням любителів української пісні і музики чотирьох з наших найкращих артистів: сопрано-колоратуру Анну Чорнодольську, скрипаля-віртуоза Юрія Мазуркевича, бас-баритона Андрія Добрянського і піяніста-віртуоза — Тому Гринькова з добірним репертуаром творів українських композиторів рр. 1907-1967. Бездоганне виконання усіма учасниками творів відповідних композиторів: М. Лисенка, К. Стеценка, В. Кирейка, В. Грудина, Я. Степового, А. Гнатишина, С. Людкевича, А. Кос-Анатольського, В. Косенка, М. Скорика, М. Вериківського, І. Соневицького, К. Данькевича і Л. Ревуцького, було настільки очевидним, що це було зауважено й висловлено у подяці-привіті проф. Дарією Каранович, яка, вітаючи артистів і гостей, від Фундації, на прийнятті після концерту в Українському Інституті Америки того самого вечора сказала: „Ми не знаємо, хто був ліпший! Всі були чудесні!" — і заповіла, що всі чотири стали постійними членами Української Музичної Фундації, аже вони дарували для її успіху свої таланти на тому вечорі, співаючи й граючи для Фундації безкоштовно, що вдячні гості прийняли овацією й грімким „Многая Літа!" Фундація має за мету пропаґувати та зберігати українську музичну культуру — українську концертову музику та „зацікавлювати нею музичні кола Ню Йорку, який став тепер світовим центром у цій ділянці.

Як інформує ентузіяст і концертовий референт Фундації, пані Ірина Стецура, в плянах на майбутнє цього Т-ва є організовувати такі концерти можливо чотири рази в році, дбаючи кожен раз про те, щоб представники американського музичного світу були про наші виступи поінформовані й присутні на них, як це мало місце і цей раз, а також заохочуючи наше громадянство відвідувати концерти і ставати членами Фундації.

Прийняття, на якому можна було бачити багато наших чільних громадян, особливо з мистецького світу та професіоналістів, організувала п. Ірина Стецура. Пізно увечорі закінчився цей насправді вдалий вечір, який гідно відзначив шестидесятиліття нашої новішої української музики і належно стимулював зацікавлення нашої громади найкращими її досягненнями, виявом чого були невгаваючі оплески для талановитих виконавців-професіоналістів, вимога наддатків в добре підібраній програмі, квіти, найкращі вислови гратуляцій та вдячности.

В Ню Йорку з великим успіхом пройшла вистава комедії „Склянка води"

Ню Йорк (В. Т-ець). — У неділю, 7-го листопада, тут в заповненій вщерть публікою залі Фешин Інституту Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької з успіхом поставила комедію в 5 діях Ежена Скріба „Склянка води", яку з французького переклав Юрій Шерех.

Сюжет комедії: Події відбуваються у 18-му столітті, за панування бретійської королеви Анни та французького короля Люї XIV-го. Королева Анна, її фаворитка княгиня Марльборо та кузинка княгині Абіґейл — всі закохані в хорунжому Мешемові. Із заздрости княгиня Марльборо „нехотячи" виливає склянку води на сукню королеви Анни, що довело до того, що королева прогнала з двору княгиню Марльборо, з посту головнокомандуючого усунула її чоловіка, князя Марльборо, який кермував війною проти Франції, а до впливів на королівському дворі тоді прийшла суперника фракція, яка бажала і довела до замирення з Францією. Автор комедії Е. Скріб хотів вказати, що від випадкових і порівняльно маловажних подій часто залежать важливі наслідки. Вилита склянка води, мовляв, змінила історію Европи.

Комедія Скріба насичена гумористичними сценками, іронією та різними інтриґами, які заставляють глядача в напрузі очікувати кожної наступної сценки та остаточного розв'язання нібито не розв'язаного сюжету.

У недільній виставі головні ролі відіграли: Ліда Прокоп (княгиня Марльборо), Реня Сафян (королева Анна), Стефа Назаркевич (Абіґейл), Ростик Декайло (хорунжий Мешем), Орест Кебало (Віконт Болінбрук), Андрій Костів (Маркіз де Торсі), Андрій Шуль (придверник Томпсон), Оля Генза, Мирослава Мандзій, Тіта Павлюк — (дами двору), Юрій Гой, Роман Соробей і Андрій Юзенів — (члени Парляменту).

Численна публіка грімкими і частими оплесками нагороджувала гру молодих виконавців. До великого успіху вистави причинилися гарно виконані декорації та костюми, музичне та хореографічне оформлення і фахове освітлення сцени.

Постановка п'єси була в руках Лідії Крушельницької; музика і її виконання на фортепіяні — д-р Ігор Соневицький; хореографія — Ольга Ковальчук - Івасівка; оформлення сцени і проєкти костюмів — Марійка Шуст; світло — Юрко Гречило; виконання костюмів — Анна Зелик, Анна Мандзій та мами виконавців; реквізит — Андрій Костів; виготовлення меблів — Орляндо Кордеро, Володимир Папуга та Осип Серна; приготування матеріялів до оформлення сцени — Василь Пелещук. Вистава проходила під спонзорством Т-ва „Самопоміч" в Ню Йорку.

Оплески довго невгавали після закінчення останньої дії, коли публіка вітала керівників і виконавців цієї п'єси.

Після вистави відбулася товариська зустріч у гостинному домі д-ра Ростислава і п. Нани Сочинських в Брукліні, Н.Й.

В жовтні рівень безробіття зріс до 7.9 відсотка

Вашінґтон. — Департамент праці інформує, що протягом жовтня рівень безробіття зріс із 7.8 до 7.9 відсотка всієї робочої сили, тобто, повернувся до того самого рівня, який існував у серпні цього року. Затруднених далі є 87.8 мільйонів, але число безробітних зросло на 185,000, бо збільшилися ряди загальної робочої сили країни. Урядові економісти та спеціялісти з приватного сектора твердять, що хоча нема жадних „потішаючих новин" у статистиці безробіття, то немає також познак, що протягом наступних місяців ситуація „драстично погіршиться".

Форд і Картер матимуть нараду в справі передання влади

Вашінґтон. — Джек Ватсон, зв'язковий новообраного президента Джіммі Картера з Білим Домом, повідомив, що президент Джеральд Форд і Джіммі Картер ще цього місяця відбудуть наради в справі „плавкого передання влади". Ватсон заявив, що дорадники президента Форда „виявилися дуже помічними" щодо інформування Картера і його дорадників відносно різних урядових справ і проблем. Він також повідомив, що, хоча наради між президентом Фордом і Дж. Картером відбудуться щойно за два-три тижні, то Картер вже тепер розглядає різні пропозиції і проєкти, зв'язані з внутрішньою та закордонною політикою. Новообраний президент тепер перебуває на коротких вакаціях на одному з островів коло берегів Джорджії, але в той самий час ознайомлюється з різними пропозиціями виготовленими його дорадниками.

В п'ятницю, 5-го листопада, президент Форд відбув першу нараду з своїм кабінетом після програ у виборах, заявляючи, що „ми програли дуже малою кількістю голосів, але не будемо представляти жадних виправдань". Президент рівнож поінформував кабінет, що до 20 січня, тобто, до перебрання президентури Джіммі Картером, він, Форд, вестиме свою власну політику, базовану на власній філософії та переконаннях.

Проф. Л. Добрянський ґратулює Картерові за виборчу перемогу

Вашінґтон. — Проф. д-р Лев Добрянський, президент Українського Конгресового Комітету Америки та голова Крайового Комітету Тижня Поневолених Націй, переслав новообраному президентові ЗСА Джіммі Картерові ґратуляційну телеграму, в якій сказано:

Дорогий Пане Президенте-екст! Найсердечніші і найкращі ґратуляції за Вашу добре заслужену перемогу. Ми очікуємо Вашого позитивного провідництва тут і закордоном, щоб розвинути нові виміри політики, яка вчинила б нашу Америку знову великою. Як і в минулій (виборчій) кампанії, Ви маєте найповніші наші підтримку і довір'я.

В жовтні гуртові ціни зросли на 0.6 відсотка

Вашінґтон. — Департамент праці інформує, що протягом минулого місяця гуртові ціни зросли на шість десятих одного відсотка. Хоча протягом жовтня ціни на харчові продукти зменшилися, то в той самий час значно збільшилися ціни на індустріяльні продукти, що було причиною загального зросту гуртових цін. Це вже другий місяць підряд, що гуртові ціни зростають. Економісти вказують, що якщо ціни далі зростатимуть, то наступний президент Джіммі Картер може опинитися перед поважною дилемою: чи присвячувати головну увагу поборюванню інфляції, чи поборюванню безробіття. Під час передвиборчої кампанії Картер наголошував, що головною економічною проблемою ЗСА є високий рівень безробіття, а президент Джеральд Форд завжди підкреслював, що уряд в першу чергу мусить боротися з інфляцією.

Союзова Округа Торонта відбула союзові наради

Торонто, Канада. — В п'ятницю, 29 жовтня ц.р., тут в залі Українського Національного Об'єднання відбулися організаційні наради Торонтонської Округи УНС, яка об'єднує 25 Відділів. На жаль, в нарадах взяло участь лише 7 Відділів.

Наради відкрив і ними проводив голова Округи, головний радний Василь Дідюк. Він привітав головного контролера о. Івана Ващука, який провів молитву, а відтак голова привітав всіх приявних, між ними головного організатора УНС Степана Гавриша, почесного члена Головного Уряду пані Марію Чучман та бувшого заступника головного предсідника на Канаду і заслуженого союзового діяча Богдана Зорича. З черги голова Округи дав обширну інформацію про працю Округи в усіх аспектах. За його словами організаційна праця не є задовільна, бо за останніх 9 місяців придбано менше членів, ніж за цей самий час 1975 року. Сталося це тому, що Округа не має постійного платного організатора — твердив п. В. Дідюк. Він також висловив невдоволення з того, що це досі не полагоджено справи Канцелярії Канадського Представництва.

Головний організатор Степан Гавриш представив загальний стан діяльности УНСоюзу, після чого заторкнув союзові справи Канади, а головно інформував про організаційний стан Торонтонської Округи й цілої Канади. За його словами, чотири Канадські Округи придбали по кінець вересня б.р. лише 210 членів, а з того Округа Торонто з 25-ти Відділами придбала лише 84 члени. Він згадав, що були роки, коли Округа річно приєднувала по 500 і більше нових членів і тому апелював до приявних спільними силами розбудовувати УНСоюз, який є гордістю всіх українців в діяспорі. Він апелював, щоби працювати для установи, а не людей. Під кінець промови С. Гавриш висловив подяку секретарям Відділів, що придбали вже 10 і більше членів: Богдан Зорич — Відділ 432 придбав 18 членів, Василь Шаран — Відділ 407 — 13 членів і по 10 членів Яків Бурій, секретар 402 Відділу, та Роман Горнич, секретар 460 Відділу.

Після доповіді були запи-

(Продовження на ст. 3-ій)

ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ В ЧІКАГО

Чікаго (Р.Т.). — Окружна Управа СУА в Чікаго, маючи намір притягнути до праці досі незорганізоване українське жіноцтво, запланувала влаштувати зустріч із всім жіноцтвом під час т.зв. „Дня Союзянки". Ця цікава і корисна імпреза відбудеться 21-го листопада 1976 р. в залі СУМА ім. М. Павлушкова при Чікаго вул. Початок в год. 1:30 по полудні. На цю імпрезу Управа запрошує все українське жіноцтво з родинами та приятелями. В програмі: спільний обід, слово заступниці голови Централі, коротка мистецька програма і вигравша картин двох мистців, що їх вони подарували на Український Музей СУА в Ню Йорку.

МОСКВА ҐРАТУЛЮЄ КАРТЕРОВІ З ПЕРЕМОГОЮ, НАДІЄТЬСЯ НА ПРОДОВЖЕННЯ ДЕТАНТУ

Москва. — В п'ятницю, 5 листопада, Ніколай Подгорний, голова Президії Верховної Ради СССР, тобто „президент" Совєтського Союзу, переслав телеграму новообраному президентові ЗСА, Джіммі Картерові, в якій ґратулює йому за перемогу у виборах та висловлює надію, що між ЗСА і СССР продовжуватиметься політика детанту.

Однак, як твердять політичні аналітики, телеграма менш оптимістична щодо майбутніх відносин між тими двома надпотугами, ніж подібні ґратуляційні телеграми, вислані президентові Ричардові Ніксонові в 1972-му році та президентові Джеральдові Фордові в 1974-му. Крім того, член Політбюра, Фйодор Кулаков, промовляючи минулої п'ятниці на відкритті відзначень 59-ої річниці большевицької революції, також висловив деяку непевність щодо майбутніх зв'язків між Вашінґтоном і Москвою, бо нагадував Джіммі Картерові, що він „зобов'язаний" обіцянками президента Форда у Владивостоці підписати новий договір в справі обмеження стратегічної атомової зброї. Кулаков сказав, що „треба надіятися, що новообраний лідер додержуватиметься попередніх домовлень" і до тих домовлень включив переговори у Владивостоці та Гельсінську Декларацію, наголошуючи, що ця Декларація мала на меті поліпшити відносини між Сходом і Заходом.

Політичні коментатори вказують, що в Москві ще не знають яку закордонну політику поведе Джіммі Картер, а також побоюються, що справа обмеження стратегічної атомової зброї може бути відложена на довший час, бо ще не відомо коли новий кабінет Картера почне „нормально діяти" і коли зможе, разом з новим президентом, присвятити серйозну увагу договорові щодо обмеження атомової зброї.

Відзначення 59-ої Жовтневої революції в Москві відбулося без особливого розголосу

Москва. — Совєтський Союз, відзначуючи в цьому році 59-ту річницю Жовтневої революції, майже повторив минулорічну військову параду на Червоній площі, без спеціяльного наголошення військової сили, з підкресленням політики детанту, вилученням з паради міжконтинентальних ракет і танків та без тріскучих промов совєтських верховодів, які виголошувано раніше. Біля 150 військових возів проїхало біля мавзолею Леніна і головної трибуни, на якій зібралися совєтські верховоди на чолі з генеральним секретарем ЦК КПСС Леонідом Брежнєвим та членами військовиками і дипломатами. Спостерігачі відмічують, що перед 1975 р. така парада включала мінімум 300 військових возів і велике число військовиків-піхотинців, як також ракети різного типу. Зменшення війська у жовтневих парадах обсерватори приписують політиці детанту і підписанній в минулому році Гельсінської Декларації. Однак політичні аналітики більше прислухались до промов совєтських лідерів, переважно до промови генерального секретаря і міністра оборони, бо вони скоріше віддзеркалювали напрямні совєтської політики. Цьогорічна промова міністра оборони маршала Дмітрія Ф. Устинова була радше стриманою, бо Москва ще й досі не знає, якою буде закордонна політика новообраного президента ЗСА Джіммі Картера і нових китайських верховодів на чолі з головою компартії Гуа Куо-фенгом, який перейняв місце Мао Тсе-тунга.

Промова Устинова була мішаниною з минулих років. Вона складалася із заклику до військової готовости в обличчі „загрози імперіялістів", бундючного ствердження, що це комуністичні держави створили ґрунт для політики співпраці між Сходом і Заходом, та з обіцянки продовжувати політику відпруження в будучому. Устинов ані словом не згадував комуністичного Китаю і його лідерів, як це робив його попередник маршал Андрей Гречко, змушуючи китайського амбасадора покидати трибуну. Також на офіційному прийнятті, яке відбулось на передодні паради в Кремлівському Палаці З'їздів, член Політбюро Фйодор Д. Кулаков не згадував КНР і китайський дипломат Ванг Чін-чінґ, перший раз від 10 років, не мусів протестаційно виходити із залі. Рівночасно уряд Китаю переслав, перший раз приблизно від сімох років, телеграму привітання, почимо того, що відносини між обома країнами не поліпшились.

Жидівських дисидентів судитимуть в Москві за „хуліганство"

Москва. — Двох жидівських дисидентів, які брали участь в маніфестації в будинку Президії Верховної Ради СССР і домагалися дозволу на виїзд із Совєтського Союзу, судитимуть незадовго в Москві за „злісне хуліганство", за яке, згідно із статтею 206-ю кримінального кодексу СССР, підсудні можуть бути засуджені від 1-5 років в'язниці, або концтабору. Судитимуть Бориса Чернобильського, електронічного інженера, і Йосифа Асса, лікаря. Понад двадцять інших дисидентів, які брали участь в демонстрації, перебувають тепер у в'язницях, засуджені на 15 днів за „порушення правопорядку" в урядових приміщеннях. Усім відмовлено права на виїзд за кордон. Згідно з інформаціями групи дисидентів, яка творить Комітет нагляду за виконанням Гельсінської Декларації, арешти і засуди жидівських дисидентів були зроблені на те, щоб відстрашити інших від подібних акцій. Загально вважають, що КҐБ посилило тепер затиск діяльности не тільки жидівських, але усіх груп дисидентів. Переводиться також слідство чи хто з групи заарештованих не є пов'язаний з виданням підпільного журналу під назвою „Жиди в СССР". У пов'язанні з журналом, КҐБ перевело численні арешти і обшуки в помешканнях жидівських активістів не тільки в Москві, але також в Ленінграді, Кишиневі та інших містах. При обшуках аґенти КҐБ забирають усе: гебрейські Талмуди, російсько - гебрейські словники та інші неофіційні видання. Новообраний президент ЗСА, тоді ще губернатор Джіммі Картер, висилав був групі жидів телеграму співчуття на адресу Владіміра Слєпака.

Українці в Бельгії поставили пам'ятник Іванові Франкові

Брюссель, Бельгія. — Двомісячник Українського Допомогового Комітету в Бельгії „Вісті" інформує, що українська громада у тій країні, вшановуючи 120 роковини від народження і 60-ліття смерти Івана Франка та 10-ліття існування в Бельгії Виховно-Відпочинкового Центру, який, на честь великого письменника, носить назву Франкополе, здвигнули скромний пам'ятник І. Франкові на власній оселі в Арденах. Справою побудови пам'ятника займався окремий комітет, до складу якого входили представники головних управ УДК, ОУБ, СУМ і ВВЦентру. Пам'ятник, у вигляді вертикальної нешліфованої кам'яної брили, на якій прикріплено бронзовий медальйон із зображенням у плоскорізьбі портрету Івана Франка в молодшому віці, стоїть, на видному місці, при самій дорозі, близько до будинку Центру. Проєкт пам'ятника зробив бельгійський скульптор старшого покоління Ф. Ван Раинст. Відкриття і посвячення пам'ятника відбулося в суботу, 28 серпня ц.р. у приявности біля 700 учасників.

На посвячення прибули президент Головної Ради Українських Громадських Організацій у Бельгії о. крилошанин Г. Фуканьчик та інші священики і представники українських і бельгійських організацій з місцевости, в якій приміщується Оселя Франкополе, та гості з Німеччини, Англії, Франції, ЗСА і Канади. Програму відкрив коротким вступним словом мгр О. Коваль, голова ЦК СУМ-у, а учасники табору виконали інсценізацію „Каменярі", співали пісні і виголошували вірші. В імені Ювілейного Комітету українських і бельгійських гостей та зокрема молодь, вітав В. Сидор. Після Молебню, офіційного посвячення і відспівання пісні „Не пора", усі присутні перейшли до великого шатра, де відбувся майже тригодинний концерт, у якому виступали гості з Англії — члени Осередку СУМ з Дарбі, оркестра „Верховина", балетна група „Говерля" під керівництвом Я. Семегена і Й. Купранця та молодь з Лімбурщини.

Пам'ятник І. Франкові в Бельгії, це перший пам'ятник письменникові в Західній Европі і покладений він там, де збирається українська молодь на науку і розвагу — на своїй землі Оселі Франкополе.

В приявності Ректора-основника УКУ, Патріярха Йосифа, відбулася друга наукова сесія УКУ в Канаді

Оттава (ОУПС). — Після успішної першої сесії Українського Католицького університету з Риму в Монтреалі 12 вересня відбулася подібна друга сесія в Оттаві 27 жовтня 1976 в церковній авдиторії при вул. Карлінґ. В основі ця сесія була повторенням монтреальської з трьома тими самими доповідями — проф. К. Бідою з Оттави проф. Р. Жуком із Монтреалю та проф. Яр. Рудницьким із Вінніпеґу. Не буденністю одначе цієї Сесії була приявність Ректора УКУ, його святости Патріярха Йосифа, який після трьох доповідей взяв слово й з'ясував присутнім цілі й завдання української науки під теперішню пору, зокрема вагу Українського Католицького Університету ім. св. Климентія Папи в Римі та його філій у Вашінґтоні, Чікаґо, Філядельфії та Буенос Айресі. Такі філії повинні заснувати в Канаді, зокрема в Монтреалі, Оттаві й Торонті. УКУ як науково педагогічна установа не має за завдання конкурувати з НТШ, УВАН, чи іншими науково - дослідчими установами, все ж своїми публікаціями (яких виставу влаштував під час сесії проф. К. Біда в співпраці з бібліотекаркою О. П'ясецькою) та науковими сесіями як в Монтреалі, чи Онтаріо, УКУ проявляє свою діяльність і служить українській науці на еміґрації.

Громада в Джерзі Сіті відзначила Листопадові Роковини

Джерзі Сіті — Минулої неділі, 7-го листопада, тут у поважній мірі заповненій залі Українського Народного Дому відбулося традиційне Листопадове Свято, програму якого цим разом виконали, крім запрошеного промовця мгра Івана Базарка, виключно власні сили: новостворений, але вже відомий і поза Джерзі Сіті жіночий хор 71-го Відділу Союзу Українок Америки під диригентурою інж. Д. Олійника та учні місцевої Рідної школи, від наймолодших починаючи.

Програму Свята започатковано співом американського гимну у виконанні Ганни Білик, Ніни Ковбасюк та Єлисавети Хомяк, при фортепіяновому супроводі молодого Володимира Шевчука. Відповідну до нагоди молитву провів о. Зиновій Бачинський, а відкрив свято коротким вступним словом д-р Євген Котик, голова місцевого Відділу УККА, який влаштував це Свято. Святочну промову, пов'язуючи минуле із сучасним власне на тлі Листопадового Зриву, виголосив екзекутивний директор УККА мгр Іван Базарко. У мистецькій програмі, крім згаданого хору СУА виступали з деклямаціями учні Рідної Школи: Віра Олександрович, Христя і Дана Колодій та Ірка Андрійчук, Марта Бачинська і Орест Сірий. Пані Євгенія Рубчак прорецитувала — з відповідними завваґами — монтаж листопадових поезій. Свято Закінчено співом українського національного гимну.

Совєти заперечили вістку про втечу царської родини за кордон

Москва. — Ройтер інформує, що совєтський журнал „Новоє Время", який уважається офіційним органом міністерства закордонних справ СССР, засудив, назвавши „псевдо - історичною фальсифікацією" писання двох британських телевізійних письменників, Антоні Соммерса і Тома Манголда, які у недавно упублікованій книжці „Справа Царя" твердять, що цар Ніколай II і його родина не були в часі революції розстріляні большевиками, а щасливо втекли на Захід. Книжка, яка викликала сенсацію на Заході, була опублікована рівночасно в Британії і ЗСА, а твердження авторів базовані на матеріялах, знайдених письменниками.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Продовження чи зміна

Протягом передвиборчої кампанії Джіммі Картер постійно критикував закордонну політику уряду президента Форда — зокрема її головного архітекта державного секретаря Генрі Кіссінджера, але на пресовій конференції минулого четверга Картер заявив, що хоче запевнити союзників і потенційних противників ЗСА, що за його президентури буде „продовження" в закордонній політиці, підкреслюючи, що Америка далі підтримуватиме всіх зусиль, щоб запевнити світовий мир.

Світовий мир — це мрія людства і, самозрозуміло, Америка мусить прикладати всіх зусиль, щоб цю мрію перетворити в дійсність. Однак, ЗСА не можуть дозволити, щоб Совєтський Союз та інші комуністичні держави використовували відданість Америки справі миру на те, щоб без перешкод поширювати свої впливи на різні обшири та ще більше скріплювати гніт над поневоленими народами, бо це й є головною загрозою для того вимріяного миру.

Заява Картера на минулотижневій пресконференції не була настільки ясною, щоб уже сьогодні можна прийти до остаточного висновку,, чи за його президентури ЗСА погоджуватимуться на такі самі уступки Москві, як це було за урядування Генрі Кіссінджера, чи може зайде деяка зміна. З одного боку Картер твердив, що буде „продовження" в закордонній політиці, але з другого боку заявив, що якщо б Совєтський Союз напав на Юґославію, то не думає, що було б можливо для Америки далі вести політику детанту з СССР. Значить, такий драстичний крок, як совєтська мілітарна інвазія на Юґославію, міг би припинити політику детанту з Москвою. Проте, ще не відомо як реагував би Картер на менш аґресивні потягнення Кремля. З уваги на те, що і під час передвиборчої кампанії і вже після виборів Картер часто зазначував, що бажає продовження політики детанту, то можна припускати, що „менші прогріхи" Москви уряд Картера „прощав би", хіба що на словах виявляв би своє „обурення". Сьогодні ще навіть не ясно, як зареаґував би Картер на совєтську інвазію Юґославії, бо на минулотижневій пресконференції, хоча вже не твердив, що в ніякому випадку не послав би туди американських військових частин, то все одно заявив, що післання американських частин вважає „неправдоподібним". Правда, він також сказав, що остаточне рішення в цій справі запало б щойно тоді, коли СССР таки напав би на Юґославію, але кілька разів підкреслював вже тільки „малу правдоподібність", а не виключність висилки до Юґославії американських вояків. Між іншим, говорячи про Юґославію, Картер виявив поважне незрозуміння ситуації, бо сказав, що Юґославія — „це дуже сильно об'єднана країна". Виглядає, що новообраний президент ще не знає про самостійницькі прагнення хорватів і словенців, які хочуть позбутися панування сербів.

Беручи до уваги заяви Картера під час передвиборчої кампанії та його твердження на минулотижневій пресовій конференції, можна передбачувати, що новий уряд ЗСА далі вестиме політику детанту із Совєтським Союзом, хоча ця політика може бути дещо відмінною від політики Генрі Кіссінджера. Але можна передбачати, що в тій закордонній політиці уряду Картера правдоподібно буде більше „континуації", ніж змін.

Банкрутство комунізму

Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" у Східньому Берліні, Крейґ Вітні, завдав собі багато труду, збираючи і поміщуючи у числі газети з 5-го листопада багатий матеріял про труднощі східньо - німецького комуністичного режиму, які не є ізольованими труднощами тільки східніх німців. Їх, ці труднощі, сміло можна приписати усім комуністичним режимам, починаючи від Совєтського Союзу і кінчаючи на найменшому сателітові Москви, комуністичній Кубі.

Ще на травневій сесії конґресу східньо - німецької компартії, на якому все проходило на взір совєтської „соціялістичної демократії", можна було завважити початки великих труднощів у зв'язку з незадоволенням населення і бажанням переселюватись до західніх країн. Десятки, а може навіть сотні тисяч східніх німців внесли в останньому часі аплікації на дозвіл переселитись до Західньої Німеччини. Інші знову висилають масово петиції до Організації Об'єднаних Націй з обвинуваченням власного комуністичного уряду, який цілковито іґнорує усі постанови ОН про людські права і чимраз більше затискає обручі режиму та унеможливлює вільний порух власного населення навіть на власній території, не говорячи про вільний виїзд до інших країн, про що навіть не може бути мови для людей передпенсійного віку. Колишню нацистську фразеологію про „любов і відданість батьківщині" заступили тепер такою ж „соціялістичною" фразеологією, уводячи, знову ж таки за совєтським зразком, сліпий послух, дисципліну, нетерпимість до інакомислячих, тоталітарну владу над масами тощо. Таким чином Східня Німеччина стала зразком „будівництва соціялізму" на совєтський лад, який спирається не тільки на велику східньо - німецьку армію і поліцію, але також на 375-тисячну масу совєтського війська, дві повні танкові дивізії і летунства, які постійно стаціонують на території Східньої Німеччини.

Але, як кажуть, всяка акція викликає реакцію. Східні німці, наслухавшись промов лідерів більш незалежних від Москви комуністичних партій, які зібрались були на своїй конференції в Берліні літом цього року, а зокрема виступів італійця Енріко Берлінґуера і еспанця Сантіяґо Карільйо, які категорично відкидали домінацію Москви над іншими компартіями і нахвалялись в майбутньому „маршувати до соціялізму" власним шляхом та під національними прапорами, вирішили і собі, помимо „зразкової льояльности" до Москви, спробувати здобути більше свободи. Компартія Східньої Німеччини покищо не знає, які міри прийняти, щоб заспокоїти розбурхане всенародне море і як впоратись з усезростаючою тенденцією втечі німців до вільних країн світу у пошуках свободи.

Немає сумніву, що комунізм опинився в тупіку і знаходиться тепер на шляху до повного розкладу. Він не зумів розв'язати не тільки національностевих, але також господарсько - економічних проблем і тому ця система призначена на загибель. Події в Східній Німеччині, Польщі і інших сателітних державах — це наочні симптоми загнивання системи, неминучого банкрутства комунізму.

Інж. І. Янович

ПРОФ. Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ГРАНОВСЬКИЙ

(1)

ВІД РЕДАКЦІЇ: Минулого четверга, 4-го листопада 1976, точно в день своїх уродин, в Ст. Пол в Міннесоті помер на 89-му році життя один з найвидатніших і найбільш заслужених українців-патріотів, св. п. проф. д-р Олександер Неприцький-Грановський. Для характеристики та для світлої пам'яти того великого і небуденного Мужа друкуємо — з деякими незначними скороченнями та з відповідним достосуванням форми до сумної нагоди — текст промови інж. І. Яновича, яку він виголосив був з нагоди 70-річчя тепер уже покійного проф. д-ра Олександра Грановського у Сейнт Пол в Міннесоті 4-го листопада 1957 року.

Сучасність знає д-ра Олександра Неприцького-Грановського, як політичного і громадського діяча, поета, письменника і публіциста та науковця високої кляси. Щоби дати оцінку праці людини, треба познайомитись з її життям і її діянням.

Наукового титулу д-ра філософії і ступеня професора американського університету добився св. п. Ол. Неприцький-Грановський, як перший українець, переходячи довгі роки науки і студії в Европі і в Америці, починаючи з рідної народної школи в Бережцях Крем'янецького повіту на Волині. В тих же Бережцях жили його батьки, там і прийшов він на світ 4-го листопада 1887 року.

Закінчивши початкову школу, переходить у 1900 році до Крем'янця до сільсько-господарчої школи, а, закінчивши її в 1905 раці та відбувши коротку аґрономічну практику в Луччині,, в селі Коршеві, в маєтках ген. Бєляєва, переїжджає до вимріяного ним Києва, щоб записатися на дальші студії. І так стає студентом Київського Комерційного Інституту; але вже по одному році своєю явною приналежністю до української національности, і деякими своїми публікаціями та своєю політичною діяльністю настроює ворожо до себе тодішню російську владу, яка, після кількох домашніх трусів, унеможливлює йому вписи до вищих шкіл. Тоді молодий Грановський з питомою йому завзятістю вирішує перейти потайки східні кордони і податься на Захід, щоб звідти переїхати до ЗСА. Ставши 26-го березня 1913 року на американській землі, подається далі аж до стейту Іллінoй „до Чікаґо, де працює і вчиться мови. Відтак переїжджає до Кольорадо, де стає студентом стейтового аґрономічного коледжу у Форд Коллінс. В 1918 році кінчає цей коледж з фахом аґронома й ентомолога.

В тому часі добігає кінця Перша світова війна. Св. п. Грановський відбуває військову службу понад рік як доброволець, а після закінчення війни залишається ще кілька місяців у Франції, щоби на Сорбонському університеті й Інституті Пастера в Парижі вивчити французькі ентомологічні методи. Повернувшись до Америки, вчителює два роки в середній школі в Менкас, Колорадо, і стає директором школи в Рокі Форд. В 1922 році починає свої дослідчі студії з ентомології на університеті в Вісконсін. У тому часі перший раз в історії, св. п. Грановський пропонує і застосовує методу поборювання пільних і лісових комах-шкідників при допомозі розпилювання з літаків. На тому ж університеті осягає в 1925 — академічний титул доктора філософії.

Після того стає інструктором, а потім асистент-професором прикладної ентомології на університеті в Вісконсіні, лишаючись на тому пості до 1930 року. В цьому ж році Міннесотський університет запрошує св. п. Грановського на ассошіейт-професора ентомології й економічної зоології, а в 1940 році він стає звичайним професором аж до своєї емеритури в 1956 році, не перериваючи свого зв'язку з університетом та своїх дальших наукових дослідів.

Рівночасно в роках 1935-41 він був ентомологом аґрономічної дослідчої станції Міннесоти і директором біологічної станції Міннесотського університету в Айтеска Парк.

Під час Другої світової війни, коли для ЗСА відкрилися можливості постачати зброю і харчові продукти іншим державам, св, п. проф. Грановський з іншими своїми колеґами організовує в короткому часі збільшення продукції окремих культур, а головно картоплі.

За свої наукові, педагогічні й організаційні заслуги св. п. проф. Грановський стає членом тридцяти провідних товариств і академій ЗСА і світу. Найважніші з них: „Американське Товариство для поступу наук", „Американське Товариство для ентомологів", „Американськке Товариство прикладних ентомологів", „Ентомологічне Товариство в Онтаріо" (Канада), „Американське Фітопаталогічне Товариство", „Американське Товариство для досвідів над картоплею", „Вісконсінська Академія Наук", „Міннесотська Академія Наук", „Біологічний Клюб при Міннесотському університеті", „Інститут Біологічних Наук", „Королівське Ентомологічне Товариство" в Лондоні й інші.

Ім'я Грановського стоїть в головних довідкових книжках Америки, як напр., „Американські Мужі Науки", починаючи з 1926 року, „Індекс Авторитетів" з 1942 року і „Гу із Гу ін Амеріка" з 1950 року.

(Продовження буде)

Володимир Мацьків

ЧОМУ ВОНО ТАК?

Кожний з нас, хто має змогу частіше зустрічатися з нашою молоддю коло наших церков, шкіл, а також шкіл українознавства, та приглядатись до її поведінки і прислухуватись до її мови, напевно погодиться з нами, коли скажемо, що майже вся ця наша теперішня молодь послуговується між собою англійською мовою, мимо того, що у великій більшості знає рідну мову, бо навчається або навчилась в школі українознавства і нею говорить з батьками. Заходить питання — чому воно так? Чейже живемо у вільній країні, де ніхто нікому не забороняє послуговуватись рідною мовою, вивчати рідну історію, розвивати рідну культуру. В останніх часах навіть міродайні чинники роблять заходи, щоб вдержати „багатокультурність" та ідентичність окремих спільнот. Чим же пояснити таку поведінку нашої молоді?

Відповідей на це питання можна знайти багато і в нашій пресі, і в промовах деяких наших провідників, і в розмовах з різними людьми. Одні кажуть, що молодь, яка щоденно перебуває в чужих школах більшу частину дня та зустрічається зі своїми чужомовними товаришами, так привикає до цієї мови, що вона уважає її за свою рідну. Другі твердять, що батьки замало присвячують уваги справі рідної мови і їх діти байдужіють до неї. Ще інші твердять, що це наслідки почуття меншевартости молодого покоління, що воно хворіє на нього під впливом чужого оточення і чужої школи. Є і такі, що цю прикру справу пояснюють тим, що наші провідні чинники замало звертають свою увагу на ті справи, бож тепер майже не видають дитячої і молодечої літератури, заникає наш театр, не влаштовується відповідних доповідей ні для батьків, ні для підростаючої молоді.

До тих вияснень важко щось додати, чи щось відняти.

Правда, у нас є деяка частина молоді, яка бере активну участь в нашому культурному житті, тобто виступає в хорах, танцювальних та аматорських гуртках, належить до Пласту, СУМУ, ОДУМ'у і т.п., але вона в більшості теж послуговується між собою мовою неукраїнською, головно тоді, як біля неї немає її авторитетних провідників.

Знаємо теж, що поважна частина і тих наших людей, які закінчили вже свої студії та школи українознавства і мають відповідну працю, не беруть до рук ані рідної книжки, ані своєї газети. Їх рідна мова та писання мають поважні недоліки, але вони на це не звертають належної уваги і нічого не роблять, щоб ці недоліки усунути. І у них в більшості можна часто чути неукраїнську мову, хоч говорять зі своїми товаришами - українцями.

Заходить питання, яка майбутність жде нашу спільноту? Яка доля чекає наші церкви, організації та товариства, якщо ця пекуча справа не зміниться на краще? Що буде за дальших 25 років, не говорячи вже про 50, — тим більше, коли не зменшиться кількість мішаних подруж та щораз більше розсіяння нашої спільноти?

Відповідь на це питання дуже прикра і болюча. Тому треба всім нам, а в першій мірі нашим провідним чинникам, так суспільно-громадським, як і релігійним, поважно про це все подумати. Треба знайти спосіб протидії нашій денаціоналізації, заки вона не дійшла ще до свого вершка. Треба запрягти всі наші сили до вдержання нашої субстанції.

Щоправда, тепер щораз частіше починають говорити на цю тему та частіше можна зустріти відповідні заклики у нашій пресі, але тут треба діл, а не самих слів.

В першій мірі треба, щоб всі наші батьки, які мають дітей в молодшому, чи старшому віці, зрозуміли нашу загрозливу ситуацію та розумно впливали на своїх дітей, пояснюючи їм наше положення і нашу майбутність. Дуже треба, щоб наші провідні чинники звернули більшу увагу на школи українознавства, в яких щораз менше учнів і учні менше відповідно підготовані, менше кваліфікованих вчителів і відповідних підручників, щоб для наших дітей та підростаючої молоді видавалась відповідна література, а також, щоб про справу належного виховання нашого молодого покоління заговорено у наших церквах, які порожніють щораз більше.

Майбутність нашої спільноти поза рідною землею залежить не від політичних розходжень, чи захоплення проводу в наших організаціях, але від того, в якому дусі виховаємо наше молоде покоління, зумієм задержати рідну мову, рідну культуру, а головно нашу національну свідомість, і зрозуміємо, що кожна наша одиниця є ковалем не тільки власної долі, але і долі свого народу.

Мусимо конечно погодитись з однією з найновіших теорій навчання, що наші рідні школи повинні бути не тільки школами українознавства, але теж школами українолюбства та вчити любови, пошани й прив'язання до своєї мови, культури і нескореної Батьківщини.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує інж. Лев Яцкевич

СВІТЛЯНІ ТЕЛЕФОНИ

Рік 1976 — це не тільки 200-річний ювілей незалежности ЗСА, але також столітній ювілей одного з найбільших винаходів минулого сторіччя — телефону, без якого сьогодні тяжко уявити собі життя. Він так само, як його побратим телеграф, — винахід аматора, в нашім випадку учителя глухонімих, Александра Грегема Белла.

В статті „Від телефону до Телестару" („Свобода" ч. 180 з 29-го вересня 1971 р.) ми описали історію цього винаходу, який так, як і багато інших великих винаходів не найшов спочатку зрозуміння його ваги сучасниками. Вистане згадати, що комітет експонатів Світової Виставки у Філядельфії, що була улаштована в століття незалежности ЗСА, відмовився спочатку прийняти його винахід на Виставку, і погодився на те щойно на домагання бразилійського короля Педра, що знав особисто Ґрегема Белла.

Народження цього епохального винаходу відбулося в Бостоні, в червні 1876 р., на піддашші дому при вулиці 107 Корт. Першими історичними словами, переданими через телефон, були слова Белла: „Пане Ватсоне. Ідіть сюди, я вас потребую". Ті знаменні слова були повторені на бенкеті, улаштованім фірмою „Емерікен Телеграф енд Телефон Ко" в століття винаходу телефону 17-та 18-літніми нащадками родини Белла й Ватсона.

Але це не було повторенням старого експерименту, а започаткування нового т. зв. світляного телефону. Обидва телефони були сполучені не при допомозі електричного провідника чи радіових хвиль, а при допомозі світляного русла, що проходило крізь скляне волокно товщини людського волоса.

В короткій промові, яку виголосив з цієї нагоди президент згаданої фірми Джан Баттс, приявні довідалися, що мабуть вже в 1980-их роках більшість телефонів будуть вже устатковані світляними сполуками, що дасть їм змогу проводити крізь них тисячі розмов одночасно. Ідея використання світляної передачі інформацій сягає глибокої давнини. Примітивні люди вживали для тієї цілі вогнів або рухомих смолоскипів, сьогодні моряки вживають світляних сиґналів для корабельної комунікації. Англійський фізик Дж. Тіндаль доказав ще в 1870 р., що світло можна перепровадити здовж кривинних „труб", аналогічно, як електричний струм переводиться крізь металеві провідники.

Але людині забрало приблизно сто років та три великі винаходи, щоб світляний телефон став дійсністю. Одним з тих винаходів був винахід лейзера (1960), цебто уладження для вирощування потужного тонкого струменя світла, що практично не розщіплюється.

Другим винаходом було удосконалене фірмою Корнінґ Глесс Воркс скляне волокно, таке чисте, що воно могло провести світло на далекі відстані.

Третім винаходом була нова метода, винайдена в телефонній ляборaторії для пов'язання волоконної оптики з модерною телефонною системою.

В звичайнім телефоні звукова хвиля, що входить до мікрофону, перетворюється в електричні імпульси, що в формі електричного струму пливе до другого телефону, в якому він знову перетворюється в звукові хвилі.

У світляному телефоні звукові хвилі перетворюються в електричні імпульси, що вмикають і вимикають мініятюрний лейзерний прилад в телефонну мережу. В той спосіб вони переривають світляне русло, що пливе низкою імпульсів вздовж скляного волоконного „дроту". При кінці „подорожі" ті імпульси світляний перетворювач перетворює в звукові коливання голосу.

Хтось може спитати на тому місці, пощо перемішувати світляні імпульси з електричними, коли ті останні виконують самі те завдання задовільно? Річ в тому, що скляне волокно має велику перевагу над металевим провідником, в тому розумінні, що металевий дріт „губить" по дорозі частину електричної енерґії, яка перескакує на сусідній дріт, і ми часто можемо чути в телефоні голоси, а то й розмови наших ближчих і дальших сусідів. Цю втрату електричної енергії американці називають протікання (лік), а підслухані розмови сусідів „кросс ток". Ті всі речі елімінує світляний телефон, і в тім його перевага. Промір скляного волокна становить 1/1000 інча та займає дуже малий об'єм, що має велике значення у великих містах, в яких підземні кабелі вже сьогодні дуже перевантажені. На дальшу мету скляні волокна будуть напевно набагато дешевші за металеві провідники, коли взяти до уваги повільне вичерпування покладів міді та необмежену кількість кремнію (силіцію) на землі.

Покищо світляний телефон перебуває ще в стадії експериментів та розвитку. Такі експерименти проводяться в Атланті та в ближче неокреслених американських містах. Телефонні дослідники працюють тепер інтенси-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Уляна Дячук

УНС на службі своїм членам і громаді

I

Братські допомогові організації існували вже дуже давно, а дух братерства можна простежити до початків цивілізації, коли інстинкт самозбереження змушував людей гуртуватися для взаємної оборони та допомоги спершу в гуртах родини, опісля в племенах, а нарешті у націях.

Американські допомогові організації постали з природного бажання людей співпрацювати для спільного добра і щастя, для охорони своїх найближчих. На таких ідеалах був створений в 1894-му також і наш Український Народний Союз.

Основники Українського Народного Союзу мали на увазі в першу чергу охорону інтересів працюючого українського емігранта, який, стоячи сам без поперття сильної організації, не міг себе оборонити. Тому цілі й завдання Українського Народного Союзу є точно окреслені в його акті інкорпорації, де, між іншим, згадано, що організація має нести своїм членам порятунок в біді та нужді, плекати характер їх, вщіплювати в них зрозуміння, пошану і любов до народу й країни, де живуть, та плекати жертвенність і любов до народу, з якого вони вийшли.

Щоб познайомити загал українського громадянства з користями членства в Українському Народному Союзі, цій братсько-допомоговій установі, наведемо тільки деякі факти:

ДОПОМОГИ ЧЛЕНАМ

Дорослі члени УНСоюзу платять до Братських Фондів мінімальну суму — 15 центів місячно. З тих скромних вкладок виплачуються дотації для різних організацій, кошти Конвенцій, стипендії студентам, а також допомоги немічним членам і калікам. Хоча допомога у висоті 30 дол. не значить багато у теперішніх часах, все ж таки хворі члени мають запевнення, що з цієї допомоги покриють річну вкладку і тим самим задержать своє забезпечення. За втрату зору чи каліцтво члени отримують значно вищі допомоги. Річно таких допомог виплачуємо у загальній сумі майже 32,000.00 долярів.

ДИВІДЕНДА

Український Народний Союз почав виплачувати дивіденду в 1933 році. За 43 роки члени одержали дивіденду на загальну суму 8,356,000.00 дол. В самому 1976 році виплачено 471,000.00 дол. дивіденд.

Висота річної дивіденди є більша, як у комерційних забезпеченевих установах, бо вже по першім році членства виплачуємо по 5.00 дол від кожного 1,000.00 дол. забезпечення. Власники грамот, які осягнули 80 років або більше, одержують спеціяльну дивіденду у висоті суми вкладок за 12 місяців.

СТИПЕНДІЇ

Український Народний Союз уділяє постійно стипендії. Теперішня Стипендійна Комісія УНСоюзу постала на підставі рекомендації 25-ої Конвенції в 1962 році та на основі ухвали Головного Уряду УНСоюзу з травня 1964 року. Згідно з ухвалою даної Конвенції, стипендії мали допомагати в першу чергу студентам, які студіюють українознавство, політичні науки і журналістику. З часом поширено признання й на інші ділянки студій. Тільки за останніх 5 років уділено 364 стипендій на загальну суму 62,930.00 дол. з власних фондів. Їх виплачено в поодиноких роках:

На академічний рік 1972/73 дано 40 стипендій на загальну суму	$10,905.00
1973/74 — 56 стипендій на загальну суму	10,000.00
1974/75 — 66	11,125.00
1975/76 — 95	15,900.00
1976/77 — 107	15,000.00
отже разом — 364 стипендій на суму	$62,930.00

При дальшім рості нашої організації очевидно збільшуватимуться також річні суми признаних стипендій.

Для заохочування Відділів до призначування стипендій з їх братських кас, на черговий навчальний рік УНС готовий подвоїти стипендії, призначені Відділами, річ ясна, якщо кандидати на стипендії будуть відповідати вимогам Стипендійної Комісії. Від 1976 року уділяємо також по три стипендії випускникам українських середніх шкіл у висоті 100, 150 і 250 дол.

СОЮЗІВКА

Члени Українського Народного Союзу, перебуваючи на Союзівці, дістають 10% знижку. Ця знижка дійсна і при оплаті за дитячі табори, чи за участь в Курсах Українознавства. Емерити можуть проживати на Союзівці постійно тільки за 180.00 дол. місячно. Молодечі організації дістають спеціяльні знижки, коли відбувають там свої з'їзди. Крім цього Союзівка затруднює десятки молодих членів і дає їм можність заробити собі на студії та одноразово познайомитися зі своїми ровесниками й перебути літні вакації на гірськім повітрі.

ПОЗИЧКИ НА ПІДКЛАД ГРАМОТ

Від позичок на підклад резерви грамот, УНС бере тільки 4 відсотки річно, не зважаючи на ухвалу минулої Конвенції, яка дозволяє піднести відсоток з 4-ох до 6-ти.

ГІПОТЕЧНІ ПОЗИЧКИ НА НАРОДНІ ДОМИ

Досі Український Народний Союз уділив на Народні Доми і Клюби такі перші гіпотечні позички:

В ЗСА 26 позичок, в Канаді 10, разом 36 позичок на загальну суму 1,351,661.44 дол. Найбільша позичка була у висоті 130 тисяч дол., — найменша — 7 тисяч дол.

(Продовження буде)

СВІТЛЯНІ ТЕЛЕФОНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вно над збільшенням довготи життя мініятюрного лейзерного пристрою з сьогоднішніх 300,000 до 1 мільйона годин.

Розглядається також можливість впровадження в телефонну систему інтегрованої електроної мережі, подібні до мережі в електронних цифрових годинниках та мініятюрних калькуляторах.

Волоконно-оптичну систему плянує також вжити Пентаґон в контрольній системі кораблів і літаків.

На думку проф. А. Яріва з Каліфорнійського Інституту Технології, волокно-оптичні мережі уможливлять в недалекій майбутності збільшення інформацій що пливтимуть крізь хатній телефон щонайменше на тисячу — разів. Вже сьогодні крізь одне скляне волокно можна перепровадити 672 розмови одночасно. Вісім скляних волокон, зв'язаних в пучок завгрубшки ґрафітного стрижня в олівці, можуть виконати завдання сьогоднішнього 3-інчового кабеля.

Президент УНР в екзилі відвідав Нюарк

У вівторок, 12 жовтня ц. р., по полудневих годинах до Ірвінгтону, Н. Дж. завітав гість з Европи, який від 8-10 жовтня ц. р. брав участь у 12-му Конгресі УККА, — Микола А. Лівицький — Президент Української Народної Республіки в екзилі.

Загостивши до голови товариства прихильників УНР місцевого відділу Нюарк-Ірвінгтон, Н. Дж., К. Степового, Президент в товаристві члена УНРади Ю. Нагорного, заступника голови Головної Управи Об'єднання Прихильників УНР Стефанії Букшованої, Антоніни Степової-Дек, кол. учениці проф. Бориса Мартоса, та самого голови товариства відвідали проживаючого в Нюарку 97-літнього кол. прем'єр-міністра Української Народної Республіки проф. Бориса Миколайовича Мартоса.

Проф. Борис Мартос сердечно зустрів прибувших і зокрема Президента М. Лівицького, якого він бачив ще юнаком в таборах інтернованих в Польщі. До речі, теперішній президент УНР Микола Лівицький є сином покійного президента УНР — Андрія Лівицького, з яким проф. Б. Мартос працював в Українському Уряді. Сердечні зустрічі між ними зворушили не лише їх самих, але й присутніх.

Коротенькі згадки про минуле як і теперішнє забирали все більше і більше часу, коли то треба було залишити цю милу і несподівану зустріч і їхати до Мейплевуду, де в залі української православної церкви св. Вознесення передбачено зустріч членів товариства прихильників УНР, симпатиків і запрошених гостей президентом УНР — М. Лівицьким.

о о
о

В залі церкви Св. Вознесення був рух. Не дивлячись на те, що це був робочий день, люди сходилися. Прибули священики, представники організацій, військовики, члени товариства і гості. Прибув і Президент в товаристві члена УНРади Ю. Нагорного і заст. голови Гол. Управи Об'єднання УНР С. Букшованої. Присутні зустріли їх спонтанними оплесками.

На запрошення голови товариства за президіяльний стіл засіли: президент УНР М. Лівицький, настоятель церкви Св. Вознесення Мейплевуду і скарбник Консисторії УПЦ о. І. Наконечний, настоятель церкви Св. Тройці Інвінгтону, Н. Дж., і капелян „Вільного Козацтва" митрофорний протоієрей о. д-р Ю. Шумовський, член Української Національної Ради Ю. Нагорний, заст. голови ГУ Об'єднання Прихильників УНР С. Букшована, голова відділу УККА Нюарку, Ірвінгтону і околиці М. Чайківський, отаман Вільного Козацтва Б. Дацківський, сотник Буковинського Куреня П. Войновський, голова парафіяльного уряду церкви Св. Вознесення Л. Гусак.

Голова товариства прихильників УНР К. Степовий, привітавши достойного гостя щирими словами, подякував йому за його приїзд до нашої місцевости та побажав йому найбільших успіхів у його тяжкій і відповідальній праці, спрямованій на добро і користь нашого українського нескореного народу. Побажав йому творчих сил на довгі і довгі роки.

Присутні, вставши з місця, привітали його грімким многоліттєвім.

Перед відкриттям офіційної частини провідник вечора запросив присутніх вшанувати пам'ять Голови Української Держави і Головного Отамана Військ Української Народної Республіки св. п. Симона В. Петлюри, який 50 років тому загинув геройчною смертю від підступного ворога — Москви, як і всіх тих, що в боротьбі з наїзником за Волю України склали свої голови на Вівтарі Батьківщини, — хвилиною мовчанки.

По вшануванні Гр. Венке прочитав свій вірш, присвячений 50-річчю трагічної смерти Головного Отамана Симона Симона Петлюри.

З черги запрошено до слова-привіту настоятеля церкви Св. Вознесення з Мейплевуду о. Івана Наконечного.

Вітаючи Президента від імени Митрополита УПЦ Високопреосвященнішого Владики Мстислава і всієї Консисторії, він рівнож привітав достойного гостя від себе і всієї парафії церкви Св. Вознесення.

Сердечні привітання і побажання від себе, своєї родини і всіх парафіян склав настоятель церкви Святої Тройці Ірвінгтону митрофорний протоієрей д-р о. Юрій Шумовський.

Вітали гостя: заступник голови Гол. Управи Об'єднання прихильників УНР п. Стеф. Букшована від головної управи, д-р С. Ворох від українського лікарського Т-ва Північної Америки, п. Чайківський від відділів УККА Нюарку-Ірвінгтону і околиці, проф. д-р Е. Федоренко від Конференції Українських Центральних Академічних товариств та від Асоціяції Українсько-Американських Університетських Професорів, від української православної церкви Св. Вознесення Мейплевуду — голова уряду інж. Л. Гусак, від Вільного Козацтва — отаман Б. Дацківський, від Буковинського Куреня і Союзу Українських Ветеранів резистанту — сотник П. Войновський, від молодечої організації ОДУМ — І. Гладун, від Української Музичної Фундації — Гр. Венке, від Союзу Українок 86-ий Відділ — п. С. Темницька та інші.

Рівнож вітали Президента: член ООЧУС Л. Мигаль, пан Лучка, вояк армії УНР — майор К. Марущак. Присутніми на залі були: поет М. Матула, учасник крутянських подій проф. І. Гончаренко, д-р М. Дідов, голова клюбу молоді при церкві Св. Вознесення Мейплевуду Д. Гулак, члени товариства прихильників УНР, симпатики і гості. Були люди різних думок і різних віроісповідань, але всі вони прийшли з наміром зустріти і привітати гостя, що прибув з Европи як репрезентат нескореного українського народу.

По складанню привітів, і як відповідь на них, забрав слово сам президент Української Народної Республіки в екзилі Микола Лівицький.

Зазначивши на початку, що ця зустріч для нього є цілком несподівана, бо він плянував лише одні відвідини у Нюарку з ціллю зустрінутись з колишнім прем'єр-міністром Української Народної Республіки проф. Борисом Мартосом, він потрапив в коло знайомих і ближчих осіб, в середовище прихильників Державного Центру УНР. Він сердечно дякував всім організаторам цієї милої зустрічі і тим всім представникам організацій і присутнім, які прийшли зустрітися з ним. Він закликав всіх в ім'я єдности і спільних дій в боротьбі з ворогом, що поневолює наш нарід — об'єднатися навколо нашого символу, нашого Державного Центру і Української Національної Ради. Ці його слова присутні зустріли гучними оплесками.

Хоча цей вечір і не заплянowано скорше, хоч він і не носив якогось специяльного політичного характеру, бо обійшовся без промов — одначе він був національно-патріотичний та збудив серця присутніх до відчуття того стану, який на сьогоднішній день існує в нашій поневоленій Батьківщині Україні. І хоч на залі була невелика горстка патріотичних громадян, 47 осіб, одначе вони щедро жертвували свій гріш на потреби Державного Центру Української Народної Республіки та склали на його потреби 427 дол.

По складенню привітів учні школи бандуристів, члени молодечої організації СУМА з Пассейку: Петро, Стефанія та Юрій Лучка під мистецьким керівництвом свого керівника-вчителя Володимира Васькова з особливим успіхом (всі були в українських строях) з співом та грою на бандурах виконали кілька пісень. Цим виступом і закінчено офіційну частину.

Другу частину вечора розпочато відчитанням молитви, яку перевів настоятель церкви Святої Тройці Ірвінгтону, митрофорний протоієрей о. д-р Юрій Шумовський, після якої присутні споживали те, що приготовили наші працівники, членки парафії Св. Вознесення Мейплевуду, та подали на столи. Під час цієї частини Б. Дацківський прочитав патріотичного вірша, присвяченого Україні, що його написав керівник школи бандуристів Вол. Васьків, а його учні, як наддаток, заграли і проспівали ще дві пісні. Після цього ще було складено ряд привітів.

На закінчення голова товариства подякував ще раз дорогому гостеві президенту Лівицькому за його приїзд до нас, який спричинився до кращого ознайомлення з ним, як представником нашої нескореної Батьківщини — України, а також висловив подяку всім тим, що склали свої щедрі пожертви на потреби ДЦ Української Народної Республіки.

Президент з помітним зворушенням склав всім сердечну подяку за улаштування такої милої зустрічі, а о. І. Наконечний закрив вечір відчитанням молитви.

На закінчення всі присутні проспівали національний гимн.

К. Степовий

Я полюбила вашу країну...

Увечорі в одному з мотелів на березі Мехіканського заливу на Фльориді, я сидів з дружиною і ми чекали на захід сонця „на воді". Вітер, як звичайно, ніс від води приємну прохолоду. Дружина включила звукозаписувач. Якраз співала наша славна капеля Бандуристів.

На віддалі яких 20 кроків від нас сиділа старша поважна пані і також дивилась на воду. По якомусь часі вона встала із ціпком в руках, підійшла до нас, питаючи англійською мовою, чи може сісти біля нас і послухати українські пісні. Діставши згоду, сіла і з великою увагою слухала. Мелодії затихли і пані сказала: „Я дуже люблю українські мелодії". Дружина відповіла: „Ми маємо більше пісень на тасьмі і ми вам позичимо, а тоді ви їх можете послухати у своїй кімнаті, очевидно якщо бажаєте?" „О так, це дуже добре, це буде для мене радість!" — сказала пані.

Дружина пішла до кімнати збирати всі пісні, а пані по якомусь часі запитала: „Ви українці, правда?" „Так, — відповідаю, — але хто будете ви?" Вона усміхнулась і українською мовою почала:

Кохайтеся чорнобриві
Та не з москалями,
Бо москалі чужі люди
Роблять лихо з вами...

Ось так писав ваш Шевченко. А це ось народна пісня, і пані продеклямувала слова пісні, яку я колись чув, але мушу признатись, що тепер не пам'ятаю. „Ваша народна творчість і Шевченко є легкі, але глибокі своїм змістом", — продовжувала пані. „Пробачте пані, — перебив я, — хто ви є і звідки знаєте про Україну". Пані всміхнулась і почала: „Будучи студенткою в Петербурзі я мала добру приятельку українку, — Тамара Чорненко називалась. Її батько був український православний священик. Я з нею жила, як з рідною сестрою. Від її оповідань про Україну, від пісень, що вона так гарно співала — я полюбила вашу країну, ніколи її не бачивши. В 1917 році ми склали іспити. Тамара поїхала вчителювати додому, „де на землі рай", а я повернулась також додому і взялась разом з іншими боротись за Я полюбила вашу країну волю свого народу. Останній лист від Тамари я одержала в кінці 1921 року, в якому вона писала, що вчителює і працює в розбудові Української Православної Церкви, що стала незалежною. Тому, що я знала мови, мене приділили до міністерства закордонних справ. Я була на мировій конференції у Брест - Литовську, де Україну багато держав визнали самостійною державою. Ваша делеґація дуже втішилася. У 1918 році, як Ви напевно читали, німці були в Україні. Вашими представниками в Берліні були: Олександер Сервюк, людина чесна, добрий політик і великий патріот; йому допомагав п. Дідушок, він також був представником провінційного уряду Галичини (Ґаліціен) і вони мені допомогли, маючи ширші знайомства і впливи, влаштувати наше інформаційне бюро. Пройшло 7 чи 8 років, ми збиралися святкувати день нашої незалежности, коли ж хтось задзвонив до нашої хати, — на моє здивування це був О. Сервюк. Він приїхав з Польщі, він завжди був у поїздках і був дуже вимученим. Я з чоловіком затримали його на кілька днів у нас, щоб міг відпочити, він також був представником України на нашому святі. Потім виїхав до Парижу, де мав приїхати ваш президент п. С. Петлюра. Час проходив. Одного разу мене познайомили з п. Кошицем і я була на концерті його хору. Це була одна краса! Отже всі українці, з якими в мене було щось до діла, були прекрасні люди! Напротязі 20 років я викладала мови для американських урядовців у Вашінґтоні, а тепер я є на пенсії і хворію..." Пані замовкла і задумалась. Я перервав мовчанку, запитавшись: „Чому ви не хочете сказати, хто ви є?" Вона відповіла: „Я є дружина колишнього прем'єр-міністра вільної Литви, а моя сестра — дружина нашого президента п. Сметона. Ну, а тепер я мушу іти, час брати лікарства, дякую за музику і товариство, добраніч". Пані пішла, а я з дружиною ще довго сиділи і думали над тим, що почули від цієї незнаної старенької і милої пані. А заходу сонця „на воді" так і не побачили...

М. Яременко

„ГАРВАРДСЬКИЙ ВЕЧІР" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В неділю, 14 листопада ц.р. о год. 4-й по полудні тут в залі Українського Народного Дому при 2-й евеню відбудеться заходами українських студентів Гарварду „Гарвардський вечір", присвячений розвиткові українських студій в тому університеті в перших 8-ми роках. Цю тему розглядатимуть окремі панелісти, а опісля відбудеться загальна дискусія і будуть зроблені висновки.

Союзова Округа Торонта...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ти і дискусія, в яких приявні заторкнули ряд важливих справ. Говорили про Канадську Канцелярію, видавництво „Свободу" та дитячий журнал „Веселку", про престиж УНСоюзу в Канаді, про оголошення УНСоюзу в Канадський пресі, про союзові радіопередачі та інші справи. Була згадка і про те, що деякі секретарі, замість організувати нових членів, перетягають до своїх Відділів членів, вже раніше зорганізованих іншим секретарем. Богдан Зорич згадав про колишні успішні роки Канади в організаційний ділянці і, як довголітний союзовий діяч, закликав до активної організаційної праці, кажучи, що „нам треба відродитися — взятися до праці і зреалізувати наші пляни".

Головний контролер о. Іван Ващук годився з дискутантами, що Округа повинна мати свого організатора, як також і Канадську Канцелярію, але секретарі не повинні це пов'язувати з організаційною працею. Він апелював, щоби спільними силами розбудовувати УНСоюз. Відтак дав виєснення відносно видавництва „Свобода" та її бюджетових труднощів, зв'язаних з низькою оплатою, яку платять члени Союзу в сумі 7.80 річної передплати.

Перед закінченням нарад голова Округи Василь Дідюк інформував про плян відбуття секретарського — організаційного курсу разом з Округою Ніяґара. Приявні плян одобрили і час курсу буде назначений Головною Канцелярією УНСоюзу.

Наради, в яких брало участь 18 осіб, закінчив молитвою о. Іван Ващук.

Консисторія Української Православної Церкви в США з жалем сповіщає, що дня 5-го листопада 1976 р. спочив у Господі, ревний душпастир

Бл. п.
ОТЕЦЬ ІВАН ШНУРЕР

Ієрейські похоронні відправи та Божественна Літургія будуть в понеділок о год. 9-ій рано в Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку, яку очолить Високопреосвященний Архиєпископ Марко в сослуженні довколишнього духовенства.
Тлінні останки спочинуть на цвинтарі св. ап. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку.
Вічна Пам'ять Незабутньому Собратові!

КОНСИСТОРІЯ

Замість квітів на могилу

бл. п. д-ра Дмитра Ткачука

складаємо 25.00 долярів на Фонд Катедр Українознавства при Гарвардському Університеті.

Д-р О. і Б. НЕДЗВЄЦКІ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.
Інж. МИХАЙЛА САВЧУКА

буде відправлена

Заупокійна Служба Божа з Панахидою

в церкві

св. Покрови на Бронксі
в суботу, 13 листопада 1976 р.

о год. 8-ій рано
Просимо згадати Покійного в цей день, у своїх молитвах.

ДРУЖИНА з ДІТЬМИ і ВНУКАМИ

ВІСТІ ЦЕСУС

Від 12-го до 15-го серпня ц. р. у приміщеннях Пенсильвенського університету відбувся 4-ий конгрес Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС), на якому був 181 делегат. Головою ЦЕСУС обрано Андрія Чировського, 20 років, студента богословія Українського Католицького Університету в Римі, Італія.

До нової управи ЦЕСУС обрано теж таких осіб: Андрія Онуферка (генеральний секретар), Рим; Олега Заводовського (скарбник), Філядельфія; Мирона Татарина (міжнародні зв'язки), Торонто; Дмитро Якута (преса і бюро інформації), Едмонтон. Головою Контрольної комісії став Зенон Зварич, а Товариського суду — Андрій Чорнодольський.

Серед делегатів були: з колишньої Управи ЦЕСУС — 4, СУСТЕ — 12, СУСК — 68, СУСТА — 81, ТУСМ — 10, ОДУМ студентський відділ — 3, та ,,Зарево'' — 3.

У зв'язку із 17-им конгресом СУСК, у Торонті, нова управа ЦЕСУС відбула свої перші наради у суботу 28-го серпня в приміщеннях Скарборо коледжу біля Торонто.

На знак доброї волі та готовости до співпраці, ціла управа ЦЕСУС приїхала на конгрес СУСК, щоб пізнати ближче проблеми і бажання українського студентства Канади та закликати їх до активної співдії із управою ЦЕСУС.

Присутні на нарадах ЦЕСУС були члени нової управи ЦЕСУС, як рівнож і члени попередньої управи, Микола Мороз та Юрій Веретельник, і гість із Европи голова СУСТЕ Тарас Лончина та голова СУСК Шіла Слободян.

Обговорено конструктивний плян співпраці із СУСК і затверджено справи фінансів. З огляду на абсолютний брак фондів, звернено увагу на можливості збіркової кампанії. Управа обговорила старання Центру Демографічної Аналізи Студентства при ЦЕСУС.

В неділю, 29-го серпня у стрічі з представниками Канадського Інституту Українських Студій заторкнено справу здійснення демографічної аналізи українського студенства через наукові установи поодиноких країн, а на сесіях конгресу СУСК представлено привіт від ЦЕСУС-у. Рівнож відбулася дискусія про справи ЦЕСУС на цьому форумі.

У понеділок 30-го серпня відбулася друга сесія нарад із Зеноном Зваричем, членом колишньої управи і головою Контрольної комісії.

Для покращення відтинку студій управа має у пляні створити галузь комісії при ЦЕСУС-і. Комісія для Справ СКВУ — це перша комісія, створена 30-го серпня. Очолює цю комісію Зенон Зварич, представник ЦЕСУС-у до СКВУ. Також належать сюди колишні члени управи ЦЕСУС-у Юрій Веретельник та Микола Мороз. У майбутньому передбачено ще такі комісії: Аналіза Студентської Опінії та Аналіза Українознавчих Студій.

31-го серпня нова управа ЦЕСУС мала спільне засідання із екзекутивою СКВУ в приміщенні секретаріяту при 2395 вул. Блюр захід, Торонто. Обговорено багато речей, а найголовніше — відношення ЦЕСУС до СКВУ. ЦЕСУС схвалив, що наше становище і далі буде таке: за активну підтримку СКВУ. (Дивіться пресове повідомлення за 18-го лютого 1976).

28-го вересня в Едмонтоні, Канада, зібралися, на обговорення спільних проблем і для шукання підстави до кращої співдії, такі особи: зовнішній референт крайової управи СУСК член управи, Ярема Ковальчук, і член управи ЦЕСУС Дмитро Якута. Підкреслено, що члени управи ЦЕСУС не репрезентують думки союзів, до яких вони належали, чи будь-які інші установи. Цю функцію виконують голови поодиноких крайових союзів.

30-го вересня в Едмонтоні Директор Канадського Інституту Українських Студій, д-р М. Лупул, дав ЦЕСУС-ові підтримку в таких трьох справах: 1/Розгляд історії ЦЕСУС-у, 2/ Підтримка для конференції ЦЕСУС, 3/ Допомога у демографічних дослідженнях.

Управа ЦЕСУС-у

Пресовий комунікат

Друге видання українського правопису

Перший наклад ,,Українського правопису'' проф. П. Ковалева у виданні Наукового Товариства ім. Шевченка вже майже вичерпаний. Під редакцією Бориса Береста закінчується підготовчу працю до другого, виправленого і доповненого видання.

Нове видання ,,Українського правопису'' вигідно відрізнятиметься від попереднього видання як своїм зовнішнім виглядом (кращий папір, чіткіший та виразніший друк), так і змістом.

Друге видання ,,Українського правопису'' міститиме ряд уточнень, виправлень та технічних удосконалень. Деякі приклади замінені новими, легше зрозумілими. В другому виданні читач знайде опис нової української транскрипції Конгресової бібліотеки у Вашінгтоні, що її прийняли всі бібліотеки Америки і Канади. Деякі складні правописні правила будуть подані в більше доступному викладі.

Зважаючи на це, власники 1-го видання ,,Українського правопису'' в першу чергу зможуть придбати 2-ге видання, до того ж по собівартості. Далі полагоджуватимуться замовлення бібліотек, вищих учбових закладів, шкіл українознавства, організацій та установ, а також окремих замовців.

Решту другого накладу ,,Українського правопису'' дістануть українські книгарні.

Кожний, хто бажає вчасно придбати друге видання ,,Українського правопису'', повинен уже тепер надсилати замовлення разом з оплатою в $3.50 (вкл. пересилку)на адресу НТШ:

Shevchenko Scientific Society, Inc.
302-304 West 13th Street
New York, N.Y. 10014

Чи Клівленд поб'є свій Гарвардський рекорд?

Клівленд, Огайо (О. Га.). — Як уже ,,Свобода'' інформувала раніш, у суботу, 27-го листопада ц. р., в авдиторії православної церкви св. Володимира (Стейт Ровд і Маріонкліф), у Пармі, Огайо, відбудеться Великий 100-доляровий бенкет Клівлендського Відділу ФКУ на вивінування Українського Наукового Інституту в Гарвардському Університеті (УНІГУ).

В програмі імпрези, на яку організатори запрошують всю Українську Громаду Великого Клівленду й околиць — Лорейну, Акрону, Кентону, Йонгставну, Толідо - Росфорду та інших громад — подані коктейл, вечеря з ,,міні''-словом представників Українського Гарварду та баль, під звуки оркестри Г. Кузбира. Початок: год. 6 вечором.

Перед клівлендською українською громадою стоїть питання: чи поб'є вона на цій імпрезі свій власний рекорд із 2-го грудня 1972, коли то на Гарвардському Вечорі в одному з клівлендських готелів зібрано суму 42,500 долярів на сплату другої і третьої катедр (української мови й літератури) Гарвардського Центру Українських Студій (ГЦУС) ?..

Цим разом ідеться про побудову установи, де в дослідній науковій праці мають дозрівати випускники трьох гарвардських катедр, а наші вчені з цілого вільного світу мають там кувати духову зброю — приготовляти різномовні книги про Україну — для боротьби з пекельними затіями ворога на всесвітньому науковому рівні.

Саме цього року, в сторіччя ганебного Емського царського указу про заборону української мовної ідентичности, на збіговищі комуністичної партії СССР, в Москві, видано остаточний присуд смерти на все, що українське...

Цей новий червоний указ повинен збудити в клівлендських — і не тільки клівлендських — українців (за Грицем Зозулею кажучи) національну злість і відсіч, гідну політичної еміграції: перевершити пожертвами потрібну для УНІГУ суму 1,3 мільйона долярів.

Китиця хризантем на могилу Зінаїди Квітки

Погожий жовтневий день. На кладовищі гарно, як у парку. Дерева вже прибрались у барвисті осінні шати. Сонце ласкаво пригріває... Але численна громада, що зібралась біля однієї ще покищо порожньої могили, сумна й стривожена. Через кілька хвилин в цю могилу піде від нас навіки всіми люблена, здається ще недавно така життєрадісна, енергійна й жвава Зіна.

Сл. п. Зінаїда Квітка

Зіна Квітка, народжена Краменко, походить із Полтавщини, із гарного українського роду, спорідненого з гетьманом Скоропадським. Батька Зіни у 1938 році заарештувала совєтська влада й він пропав без сліду, а мати-вчителька самотужки виростила п'ятеро дітей. Зінаїда саме встигла закінчити Полтавський педагогічний інститут, коли вдарила Друга світова війна і розколола родину. Старші діти опинились по той бік залізної заслони, а мати з двома доньками вийшла на еміграцію.

Знайомі всім нам таборові поневіряння, спроби навіть там чогось навчитись. Ми всі навчились в таборах особливо любити й шанувати свою батьківщину — Україну. В таборі Зінаїда зустріла свою пару — Антона Квітковського (Квітку) та одружилась із ним. В 1950 році родина переселилась до ЗСА, де здібна й розумна Зіна швидко опанувала англійську мову, пішла вчитись на курси книговодів і працювала протягом 23 літ, майже до самої смерти, книговодом у фірмі Інтернешенел Гарвестер, де користувалась великою пошаною серед керівників фірми, співробітників та кількох українців, що разом із нею працювали.

Зіна була завжди товариська й активна. Спочатку вона скромно працювала тільки при своїй парафії Петра і Павла на півдні Чікаго, де вела партію сопранів у хорі, а також організувала дитячі вистави та прегарно читала тексти на літературних вечірках. Вона ніколи не відмовлялась від роботи, що б її не попросили, і навіть коли вже була досить хвора й не могла зігнути спини, якось знаходила спосіб показати дівчаткам фігури танців. Вправна кравчиня, вона також виготовляла (зі свого матеріялу) потрібні для вистави костюми.

Але діти, двоє синів-соколів, підростали й давали працюючій матері трохи більше часу. Якраз організувався новий 77-ий Відділ СУА під проводом Галини В'юн, Зінаїду запросили приєднатися, і вона зі щирим серцем віддалася праці в цім Відділі. Її різноманітні здібності відразу помічено, і не пройшло багато часу, як Зіні почали доручати відповідальні завдання, з котрими вона відмінно справлялася. Тому, коли від нас відійшла славної пам'яті Галина В'юн, Зіна перебрала посаду голови Відділу.

Вона була енергійна, а разом з тим лагідна, повна вирозуміння і вміла зацікавити й наснажити людей до праці; і все було б прекрасно, як у родині, так і в відділі СУА, якби не жорстока хвороба, що, як грім, ударила над домом Квіток і блискавично спалила Зінине життя.

Зіна мужньо боролась. Вона довго, скільки можна було, вірила в видужання, виконувала, як і раніше, свої громадські функції, цікавилась і турбувалась про інших, здоровіших від неї. Потім почала впорядковувати свої речі ,,на всякий випадок'', купила гарні меблі на вічну пам'ять для синів, вишила їм чудові картини улюбленими українськими маками...Готувалась до подорожі в інший світ.

І той час настав, забравши її, ще молоду, в незнаний інший світ. З нею ми болісно попрощались в цей осінній погожий день. Закінчились нарешті її муки, і залишилась про неї добра слава і вічна пам'ять.

Ганна Черінь

Ювілей катедри св. Димитрія в Картереті

Картерет, Н. Дж. (о. П. М.) — З нагоди 200-річчя нашої прибраної і улюбленої країни ЗСА, 100-річчя поселення української іміграції на Американському Континенті й 65-літнього Ювілею заснування української православної катедри св. Димитрія відбудеться урочисте святкування: в суботу, 6-го листопада ц. р. о год. 5-ій по полудні Бенкет-Баль в Українському Громадському Осередку св. Димитрія, а в неділю, 7-го листопада, о год. 9:30 ранку Архиєрейська Божественна Літургія в українській православній катедрі св. Димитрія.

Спеціяльний Ювілейний Комітет під почесним головуванням Преосвященного Архиєпископа Марка і прот. Петра Мелеха, та бр. Андрія Гедеша, Предсідника Ради Тростів і Церковного Комітету, як голови і бр. Ч. Стокса, як заступника його, від кількох місяців пильно плянує і підготовляє ці три Ювілеї. Так само підкомітети, по виданню Пропам'ятної Книги, по підготові мистецької програми, балю, декорацій і резервування квитків роблять усі заходи, щоб відповідно і достойно відзначити ці святкування.

Вірні зі сусідніх Українських Православних Парафій на чолі із своїми настоятелями, як рівнож, представники міського і стейтового урядів, Демократичної і Республіканської Партій, Сенату й Конгресу ЗСА, українські церковні та громадські організації мають взяти участь у відзначенні цих ювілеїв.

У суботу, під час Бенкету, після привіту бр. Андрія Гедеша, Преосвященний Архиєпископ Марко матиме головну промову. Стейтовий Депутат (Есемблимен) Тома Деверін говоритиме на тему 200-річчя Америки, а д-р Степан Сивулич із Істону, Па., заступник президента Української Православної Ліги в ЗСА, на тему 100-річного ювілею української іміграції до Америки, її досягнення тут і їх вклад у розвиток нашої країни. Прот. Петро Мелех матиме заключне слово і разом із бр. Іваном Леським, заступником предсідника Ради Тростів і Церковного Комітету, проводитимуть програмою цілого Бенкету.

Проф. Дмитро Зазворський і Галина Лучак підготовляють мистецьку програму, яка складатиметься з українських і американських пісень, українських народних танців у виконанні танцювальних груп при катедрі і декількох точок молодечої оркестри.

Під час Бенкету буде вшановано піонерів-основоположників і воїнів-героїв нашої парафії, які загинули під час 2-ої світової війни. Після офіційної частини Бенкету, відбудеться баль під звуки ,,Ритм і Бресс оркестри'', починаючи о 9-ій годині вечора.

Релігійне святкування відбудеться в неділю, починаючи із год. 9:30 ранку зустріччю Преосвященного Владики Архиєпископа Марка і процесійним походом від його архиєрейського дому, в якому візьмуть участь парафіяни з хрестом і хоругвами на чолі, іподиякони, вівтарні хлопці і Духовенство Нюйоркського — Ню Джерського Деканату. При вході до Катедри, Владику, за нашою традицією, зустрінуть бр. Андрій Гедеш із хлібом і сіллю та прот. Петро Мелех, сотрудник, і протодиякон Володимир Поліщук із хрестом та освяченою водою.

Після Архиєрейського облачення почнеться Божественна Літургія о год 10-ій ранку, в якій візьме участь церковний хор під керівництвом проф. Дмитра Зазворського. Проповідь по-українськи і по-англійськи виголосить Преосвященний Архиєпископ Марко.

По закінченні Церковних Відправ, парафіяльне жіноцтво влаштовує для всх учасників прийняття в Українському Громадському Осередку св. Димитрія.

З нагоди цих святкувань буде видана Пропам'ятна Книга, яка є присвячена не тільки цим трьом ювілеям, але й основоположникам та воїнам-героям нашої парафії, які загинули під час Другої світової війни.

В Кергонксоні відкрито кредитову кооперативу „Самопоміч"

Кергонксон, Н. И. — У неділю, 3-го жовтня ц. р., в церковній залі парафії Пресвятої Тройці відбулося офіційне відкриття новоствореної Федеральної Кредитової Кооперативи ,,Самопоміч'' та сходини членів місцевого Відділу ,,Самопоміч'', спонзора цієї кредитівки. Сходини відкрив та ними проводив голова інж. Еміль Смішкевич, який привітав гостей з Ню Йорку: секретаря Головної Управи ,,Самопомочі'' Д-ра Василя Палідвора та представника кредитової кооперативи з Ню Йорку інж. Романа Раковського. Після спільної молитви, що її провів о. Іван Мак, парох церкви Пресвятої Тройці, промовили до учасників гості з Ню Йорку.

Д-р Василь Палідвор привітав з відкриттям цієї наймолодшої кредитівки її членів та висловив признання тим, які доклали зусиль, щоб недавно започатковані старання про заснування кредитівки увінчалися успіхом. Він висловив спеціяльне признання Григорієві Мoклякові, який започаткував збирання аплікацій членів, та побажав успіхів цій новій українській кредитовій кооперативі.

Інж. Роман Раковський привітав заснування кооперативи та розказав коротко історію кредитівок, які стали поважною конкуренцією для банків, бо вони дають значно більші користі та вигоди своїм членам. Він висловив надію, що ця нова Кредитівка, яка починає від малих початків, скоро розростеться у велику і повну українську кредитову кооперативу.

Запрошений вдруге до слова д-р Василь Палідвор вияснив, що членами Кредитівки можуть бути українці та мішані подружжя, згідно з постановами статуту, та запросив представників Кредитівки на районову конференцію кредитівок стейтів Ню Йорку, Ню Джерзі та Коннектикату. Д-р В. Палідвор та інж. Р. Раковський звернули окрему увагу на старання інж. Е. Смішкевича, який їздив чимало разів до Олбані, щоб добитися дозволу на створення цієї нової кредитової кооперативи.

Після цього інж. Е. Смішкевич відчитав привітальні телеграми, що їх прислали новій Кредитівці сен. Джекоб Джевітс та конгресмен Мек Гю. Він також відчитав листа від Централі Українських Кредитових Кооператив Америки, яка запропонувала новій Кредитівці стати її членом.

У формальному відкритті Кредитівки інж Е. Смішкевич розказав про початки Відділу ,,Самопоміч'' та всі старання про заснування кредитової кооперативи, від основуючих Загальних Зборів Відділу ,,Самопоміч'' 15-го червня 1975 року до заключних старань про чартер кредитової кооперативи, що його одержано 6-го серпня 1976 року. З короткою, повною ентузіязму промовою виступив голова Контрольного Комітету кредитівки Григорій Мокляк, який закликав членів ощаджувати та позичати гроші в цій новій своїй кредитівці. Він подав усім до відома адресу кредитівки:

Selfreliance Kerhonkson Federal Credit Union, Casino Bungalow on State Rd. 209, P.O. Box 231, Kerhonkson, N.Y. 12446. Телефони: (914) 626-0154, (914) 626-7118, або (914) 626-5211.

До Управи цієї нової кредитової кооперативи ввійшли: до Ради Директорів — інж. Еміль Смішкевич — голова, д-р Володимир Ленець — містоголова, Йосип Галайдюк — скарбник, Ольга Денисенко — секретар і Микола Оприско — директор; до Кредитової комісії — Григорій Мокляк — голова, Данило Слободян — секретар і Володимир Квас — член; та до Контрольної комісії — Микола Василик — голова, Ольга Савчук — секретар і д-р Роман Олесницький — член.

СУСТА влаштовує конференцію

Щоб пожвавити свою діяльність, скріпити зв'язок між українськими студентами та краще ознайомитись з актуальною проблематикою, Екзекутива СУСТА, серед різних запляннованих акцій, організує Осінню Зустріч студентства в днях 20 і 21-го листопада 1976 року, на Союзівці, оселі УНСоюзу.

На цю конференцію і товариську забаву Екзекутива запрошує всіх українських студентів, як також старших громадян, які цікавляться життям і працею студіюючої молоді.

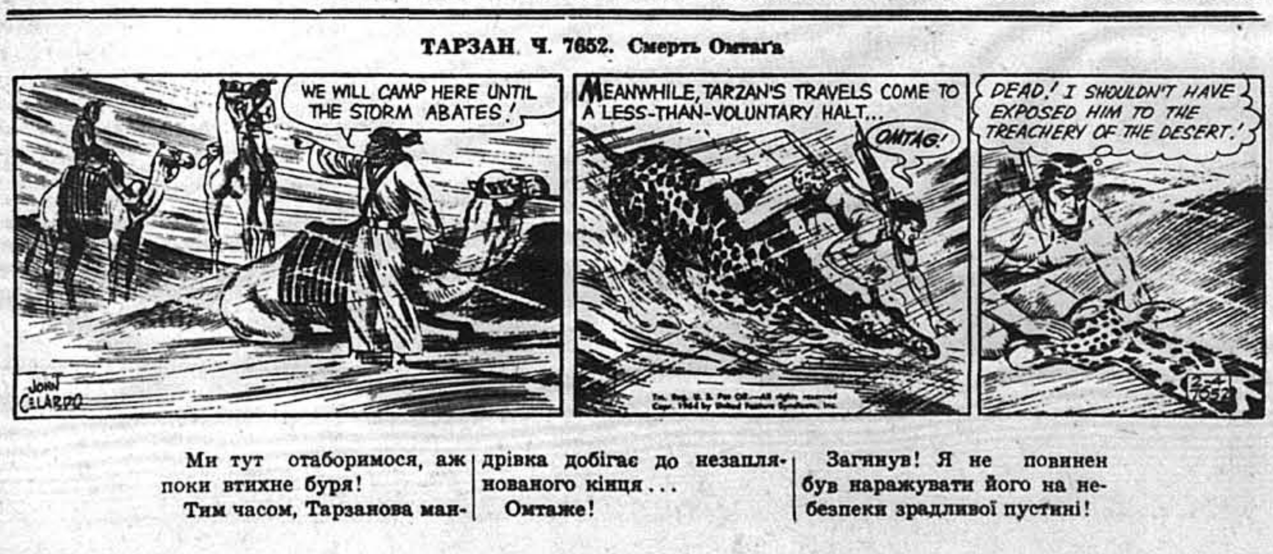
В програмі зустрічі три доповіді: д-р Галина Дуда, асистент декана з Мерсі Коледжу, обговорюватиме справи виховання і ролі молодих професіоналістів в тому процесі; Михайло Бурик, екзекутивний директор Українсько-Американської Республіканської Асоціяції в Ню Джерзі, говоритиме про можливості української спільноти в американській політиці, а Адріян Сливоцький, адвокат, ґрадуант школи прав в Гарвардському університеті і Член Головної Екзекутиви Фонду Катедри Українознавства, подасть аналізу й висновки, розглядаючи стан української науки в Україні і в ЗСА.

По кожній доповіді буде дискусія.

Доповіді попередить ділова нарада — виміна досвідом, плянування праці.

В суботу вечером — товариські гри й забава при звуках оркестри „Хвиля".

ТАРЗАН Ч. 7652. Смерть Омтаґа

Ми тут отаборимося, аж поки втихне буря!

Тим часом, Тарзанова мандрівка добігає до незапляннованого кінця... Омтаже!

Загинув! Я не повинен був наражувати його на небезпеки зрадливої пустині!